

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

PIK LIII Ч. 209. НІУ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СІТІ, середа, 24-го жовтня 1945.

No. 209. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, October 24, 1945.

VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ П'ЯТЬ ЦЕНТИ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода“: BERGEN 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: BERGEN 4-1016 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

СЕНАТ ПОКЛИКУЄ КОМІСІЮ ДЛЯ УЖИВАННЯ АТОМОВОЇ БОМБИ

Після того, як сенатор Брайн МакМагон висловився, що винахід атомової бомби є найважливішою подією від народження Христа, сенат ухвалив резолюцію, щоб покликати до життя комісію з 11 людей для студій над розвитком і вживанням атомової сили. Резолюцію ухвалено одностайно в отвертій голосуванні. Комісія має урядувати 14 місяців, тобто до кінця теперішньої каденції конгресу. Не вирішено, хто має належати до комісії, однак кожен розуміє, що сюди ввійдуть знавці-науковці і військові люди. Предсідника комісії має назначити сенатор Кенет МакКелер з Тенесі.

РАДІО ЗАМІСЦЬ ТЕЛЕГРАФУ.

Вестерн Юніон Телеграф Компані виробила план, щоб на місце телеграфічних уладжень побудувати по цілому краю прилади для пересилання радіограм. Це буде переведено впродовж 7 літ. У відповідних відступах будуть побудовані стовпи для передавання і перебирання радіограм, телетипів і фотостатів, як загалом усього, що лише можна буде пересилати по радіо на місце телеграфу. Підприємство має тепер телеграфічні уладження з мідяного дроту, довжини 2,300,000 миль. Дроти будуть усунені щойно після встановлення стовпів на радіограми. При помочи радіа можна буде передавати тисячі депеш рівночасно, отже обслуга буде дуже простіша, а тимчасим і дешевіша. Установлення стовпів буде коштувати \$62,000,000.

ПІДПРИЄМСТВО ЗАОХОЧУЄ ДО СИДЯЧОГО СТРАЙКУ.

Віцепрезидент Юнайтед Отомобел Воркерс оф Америка Волтер П. Рутер повідомив конгресову комісію, що підприємство Джеренал Моторс Корпорейшен намовляє своїх робітників до сидячого страйку на випадок, коли федеральний уряд буде форсувати плян підвишки платні. Це має бути спосіб приневолення сенату прийняти постанову про управління відносин в ділянці праці, як 45-годинного тижня і незначної підвишки плати для робітників.

КАЖУТЬ, ЩО ПІДВИШКА МІНІМУМА ПЛАТИ Є НЕБЕСПЕЧНОЮ.

В імені Краєвого Союзу Виробників зізнавав перед комісією палати репрезентантів Рубін С. Гаслем в справі підвишки мінімуму плати із 40 на 65 центів. Він виказував, що нова постанова збільшить видатки підприємців на 15 біліонів доларів, бо треба буде не лише підвищити плати, але теж і платити податки. Це або принесе інфляцію, або знищить до теперішньої вартості. Багато підприємств може цілком залишити продукцію, а внаслідок цього прийде загальний крах і безробіття.

СЕКРЕТАР ФОРЕСТАЛ ПРОТИ ОДНОЦІЛЬНОГО ДЕПАРТАМЕНТУ ОБОРОНИ.

Секретар маринарки Джеймс Форестал складав своє свідство перед сенатською комісією Військо-вих Справ у справі злуки засобів оборони крою в однім департаменті. Він гостро заатакував плян, поданий генералом Маршалом, щоб створити новий злучений департамент, а зате радив покликати до життя Краєву Радю Забезпеки для ведення дипломатичної і військової політики. До такої ради належав би секретар стейту, війни, маринарки і ще четвертий, який був би предсідником цієї ради. Він піддає думку назвати нову раду Краєвою Радою Забезпеки і Засобів. Президент мав би бути з уряду членом такої ради.

СЕНАТ ПОТВЕРДИВ БРЕЙДЕНА.

Після ціломісячного вижидання від часу іменування його асистентом секретаря стейту для південно-американських справ Спруїл Брейден дістав потвердження від сенату на це становище. Брейден був амбасадором до Аргентини. Йому приписують стримання Між-Американської Конференції, яка мала відбутися 20 жовтня в Ріо де Жанейро ніби тому, що Аргентина не перевела демократичних засад правління і тому не сповнила обіцянки вчасі конференції в Сан Франсиско.

ЖИДІВСЬКІ ЖІНКИ ЗА ПРИЗНАННЯ ПАЛЕСТИНИ ЖИДАМ.

Із конвенції організації Гадаса, в якій зорганізовані жінки-сіоністки, винесено резолюцію на засіданню в Шікагу з домаганням до президента Трумана, щоб він підтримав жидівське домагання в справі створення жидівської батьківщини в Палестині. Зате вони осудили думку секретаря Бирнса, щоб шукати наперед порозуміння в цій справі з арабами.

Пишуть про ослаблення маршала Сталіна вже вчасі конференції в Потсдамі

Зогляду, що в світовій пресі появилися поголоски про недугу советського диктатора маршала Йосифа Сталіна і заперечення про його смерть, кореспондент газети Нью Йорк Гералд Трибюн зводить, що урядовці департаменту стейту не скривають факту, що Сталін уже вчасі конференції в Потсдамі говорив дуже спокійно, а часами лише шептав. Члени американської делегації, які знали російську мову, мусили нераз наставляти вуха, щоб почути, що Сталін говорить. Урядовці, які передають ці зведення, не висловлюють своєї думки, чи Сталін поведи́вся так тому, що був хворий, чи тому, що не потребував голосно говорити, бо його мови і так не розуміли оба інші представники Трьох Потуг.

УСПІХ УКРАЇНСЬКОГО ВІЧА В ЧЕСТЕР В СПРАВІ ДОПОМОГОВОЇ АКЦІЇ

Злучені Українські Організації в Честер улади́ли масове народне віче в Народнім Домі в неділю 21. жовтня для відкриття кампанії за збірку фондів на допомогу українським жертвам війни. Віче відкрив Микола Милер, предсідником був Микола Рубаш. Головним промовцем був Євген Ляхович, а промовляв теж о. Омелян Мишник. На вічу зібрано \$850, а збірка продовжується. Вислано телеграму до президента і до секретаря стейту — як про це зводить редакцію „Свободи“ гром. Милер.

ДО МАНІТОБСЬКОГО ПРОВІНЦІОНАЛЬНОГО ПАРЛЯМЕНТУ ВИБРАНО 5 УКРАЇНЦІВ

Вчасі провінційальних виборів у Манітобі, Канада, віднесли перемогу кандидати так званої коаліції, тобто блок партії консервативної, ліберальної, суспільно-кредитової і група незалежних кандидатів з коаліції. Із бувших послів-українців вибрані: Іван Р. Соломон в окрузі Емерсон, а мабуть теж Н. В. Бачинський в окрузі Фишер, як кандидати лібералів. Третій ліберал-українець це Василь Скраба, якого вибрали у Вінніпегу. З партії Суспільного Кредиту („СІ-СІ-Еф“) вибраний в окрузі Етелберт М. Савчук. Непевний ще вибір ліберального кандидата Н. Й. Стрика в окрузі Ст. Клеменс, бо проти нього виставив кандидатуру з партії „СІ-СІ-Еф“ Василь Данилейко і комуніст Андрій Білецький. У Вінніпегу вийшов з опозиції комуніст В. Кардаш.

„Коли прийде американська армія, щоб нас визволити спід росіян“ — питають у Польщі

Такі питання, хоч як воно видається дивним, — пише кореспондент часопису Нью Йорк Таймс, Гледвін Гіл, ставлять у Польщі не тільки „реакціонери“, як кажуть члени створеного Московію польського уряду, але загалом поляки, з якими кореспондент стрічався, а між ними люди освічені, які цілком певно не є реакціонерами. Причиною такої мови, пише кореспондент, є те, що поляки мають багато причин, щоб не любити росіян, не тільки за минуле, але і за теперішнє. Каже, що Совети „ограбили визволену Польщу“ не менше як нацисти, та що советські урядовці не роблять великої різниці між Німеччиною і Польщею. Кореспондент наводить приклади „ограблення“, на що советська влада відповіла, що це є німецьке добро, а не польське. Далі подає кореспондент приклади з „торговельного договору“, який, як каже, Совети використовують в такий спосіб, як і договори з іншими „визволеними“ ними країнами. Ще каже, що поляки не можуть стерпіти присутності росіян на їхній землі — фізичної і духовної. Дехто з поляків навіть доходить аж до такого закінчення, що каже, що німецька окупация була лагідніша ніж російська. Кореспондент каже, що поляки хотіли самі собі давати раду, хочби і серед нужди, коби тільки позбутись з краю росіян. А нужда має бути в Польщі страшна. Одні вважають, що Росія хоче панувати над Польщею і зробити з неї свого сателіта, а другі кажуть, що Росія таки хоче вільної Польщі. Як що це друге правдиве, каже кореспондент, то росіяни так поведуться у Польщі, що того не осягають, бо всі на них нарікають.

ЯПОНСЬКІ КНИЖКИ І ШКОЛИ ВИЧИЩЕНІ З ДУХА МІЛІТАРИЗМУ

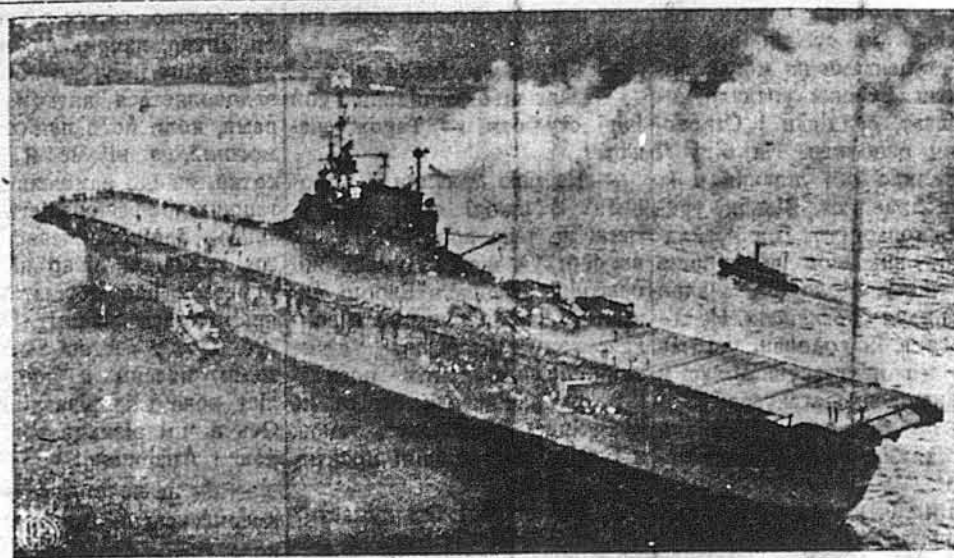
В японських школах будуть тепер вчити з таких шкільних підручників, в яких і сліду не буде з того мілитарного духа, яким були пересякні давні підручники. Що більше: теж і учителі заставлені тепер вчити в такому дусі, пояснючі права людини, свободу слова, релігії та т. п. Інспектори будуть чувати, щоб усе було як слід виконане. Військових усунено від навчання в школах.

БРИТАНІ ЗАГРОЖУЄ ГЕНЕРАЛЬНИЙ СТРАЙК, ЯК В 1926 РОЦІ

Про таке доносять з Лондону і це є те, що найбільше непокоїть новий уряд, що, як в'домо, вийшов з Партії Праці.

ТАКИЙ ДИВОГЛЯД МОЖЛИВИЙ ТІЛЬКИ В АНГЛІЇ!

Так кажуть про те, що консерватист і „Імперіаліст“ Чорчил критикував в парламенті уряд за те, чому так повільно демобілізують во́яків, а соціаліст Бевин, що є міністром заграничних справ, доказував, що треба великої армії для оборони Бритійської Імперії.

„НЕВІ ДЕЙ“ УЖЕ БЛИЗЬКИЙ! „Флота Перемоги“ вже заповнює Гудсон! Перед ним славний американський літаконосець „Ентерпрайз“, що відбив 275,000 миль морської дороги у війні й має відзначень за участь у боротьбі на Пацифіку. Він, разом з 51 іншими американськими морськими великанами, буде на водах Нью Йорку атракцією „Неві Дей“, дня 27. жоовтня 1945.

АМЕРИКА ЗАКИДАЄ СОВЕТАМ, ЩО ЛОМЛЯТЬ ДОГОВІР У ЯЛТІ

З Лондону звідомляють, що в міністерстві заграничних справ сказано, що Британія та Злучені Держави „запротестували“ проти советських торговельних договорів в Угорщині, Болгарії та Румунії. Як причину подано, що це не випадає одному з членів Аліантської Контрольної Комісії заключати на власну руку договори з ворожими державами, не ждавши, аж буде заключений мировий договір. Знов з Вашингтону подають офіційно, що департамент стейту, відносячись до Советів, не живив слова „протесту“, а тільки „представив свої погляди“ в справі торговельного договору Советів з Угорщиною, силою якого Совети контролювалиб 50% цілого економічного життя цього краю впродовж п'ять років, і для своєї користи, що є противне духови договору в Ялті. Цей дух був такий, щоб допомагати визволеним країнам розв'язувати політичні й економічні проблеми. Далі закидається Советам, що вони поступили односторонньо і на власну руку, коли повинні були поступати спільно з іншими Аліантами. Очевидно, що це, що відноситься до Угорщини, треба примінити до цілої советської політики в похідно-східній Європі. Кажеться далі, що департамент стейту дуже вважав, щоб не було в його словах щось такого, що моглоб обидити Совети.

ЧЕРВОНІ ГОРОЮ У ФРАНЦІЇ.

Французькі вибори принесли перемогу тром партіям: комуністам, соціалістам і католикам. Перші дістали 4,556,000 голосів і вибрали 152 послів, другі 4,488,000 голосів і 142 послів, а треті 4,032,000 голосів і 142 послів. З цього виходить, що в новім парламенті ген. де Голь буде м'яг мати більшість без комуністів, себто маючи за собою соціалістів і членів католицького руху „Републікен Популер“. З них він міг би створити уряд, а комуністи творилиб опозицію. Та дуже можливо, що він створить „уряд національного об'єднання“, в якому будуть заступлені теж і комуністи. Ті останні вже проголосили, що вони не думають творити опозицію, а „піддаються“ рішенням народу, що означає, що хотіли би бути в кабінеті. В парламенті є 522 послів, але ще нема усіх вибраних. Та те, що прийде, не змінить загального стану. Найзамітніше, що провалилися при виборах радикальні соціалісти, що до війни мали в парламенті величезну більшість. Тепер мають тільки 25 послів.

НАРІД ЗА ДЕ ГОЛЕМ.

Французькі вибори показали, що загаль народу є за ген. де Голем. А це означає в політиці в першу чергу те, що Франція буде рішуче домагатись відірання від Німеччини Рурської області і Надренії. Взагалі це є затвердження заграничної політики де Голя, що знов можна вважати зворотом у сторону Англії та Америки.

ЖІНКИ В ПАРЛЯМЕНТІ В ФРАНЦІЇ.

Французький парламент матиме новість: Перший раз засядуть послів-жінок. Буде їх 31. Це голововно ті, що брали участь у підпільній акції. Між ними є 14 комуністок.

СОЦІАЛІСТИ ПРОТИ КОМУНІСТІВ.

Румунські соціал-демократи проголосили домагання певних реформ, які цензура сконфіскувала, та про які загаль такі довідався. Домагання звернені проти незаконних арештів. Теж домагаються виборів по юніях і заводах, куди повкручувалися комуністи, вживаючи соціалістів до комуністичних демонстрацій, що є противні програмі соціалістів.

УСІ РІВНІ ПЕРЕД ПРАВОМ!

Такого не знала Німеччина за Гітлера, але тепер це вже стало законом. Аліанти проголосили, що не можна позбавати ніяку людину в Німеччині її прав задля національності, чи релігії. Знесено теж і нацистські присуди, основані на законах, що їх тепер знесено. Переведено чистку по судах, де позасідали в подавляючій більшості самі завзяті нацисти. Теж проголошено податкову підвишку в сумі 25% на заробітні платні та інші доходи.

РОСЛІДЖУЮТЬ БАНКІРІВ.

Американське Мілитарне Управління в Франфурті над Меном почало розсліджувати фінансові трансакції шістьох великих німецьких банків. Іде про те, чи ті банки, а власиво ті, що стояли на їх чолі, не були в тісній зв'язку з нацистською верхівкою і не фінансували нацистських плянів, включно з зброєнням. Якщо так, то тоді ті банкіри булиб співвинними в німецькій агресії й як такі сталиб на суд як воєнні злочинці.

ШВЕЦІЯ І ОБЕДНАНІ ДЕРЖАВИ.

Швеція готова вже приступити до Організації Об'єднаних Держав, але не хоче зв'язувати себе з ніяким блоком, що ділив би Європу на два табори.

ЯК НЕ МАЄТЕ ПРАЦІ, АБО ХОЧЕТЕ КРАЩОЇ, чому не користати з оголошень знаменитих нагод для зарібки, поданих у оголошеннях нових робіт у „Свободі“?

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597-7th Ave., New York 18, N. Y. BRYant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Подписка на три года:		Three years a copy:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На рік	\$3.75	Six months	\$3.75
На рік	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Сіті і Заграницю:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На рік	\$5.25	Six months	\$5.25
На рік	\$2.75	Three months	\$2.75
Число з суботи (з англійською частинною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На рік	\$1.50	Six months	\$1.50

За оголошення редакції не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "СВОБОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

СУД НАД НАЦІСТІВСЬКИМИ ЗЛОЧИНЦЯМИ

Суди є на те, щоб виміряли справедливість. І щоб за зле вже на землі карали на підставі законів, що виразно означають провини, як і кару, яку вони за собою потягають. Тому той, що провинюється, повинен знати, що його за те жде. Але як не знає, то це його не виправдує.

Так є з карним чи цивільним правом. Але не з міжнародним! З тим останнім просто тому, що це право здебільша не списане. А що найважливіше, досі не було кому провинившогось потягнути до відповідальності і покарати. А як був хто, як от Ліга Націй, то не було охоти чи сили потягнути злочинця своєчасно до відповідальності, і, еwentуально, відповідно покарати.

Ті різні недомогання існують до певної міри і нині, коли іде про міжнародний суд над нацистськими верховодами за повновинні ними злочинства. Та не зважаючи на правничі недомогання, нині є вже сильна воля визнати передових нацистів міжнародними злочинцями, себто спричинниками другої світової війни й агресорами, а далі безпосередніми чи посередними воєнниками та катами мільйонів невинних і безборонних людей. Подавляюча більшість людства є за те. Як є за найгострішу кару, яка безсумнівно наступить, та яку є тепер кому виконати.

Та кара це не тільки відплата за злий вчинок, але теж, і то найважливіше, відстрашування на те, щоб такі вчинки не повторилися.

Тепер питання, чи в тому випадку одно й друге буде досягнене; властиво іде нам про те друге. Німеччина, як бачимо, видала з себе міжнародних злочинців і агресорів. Та так є, що не зважаючи на цей суд, ледви, чи вона вже зможе стати коли агресором, якщо Альянти виконають це, що уявляється. Через те більше актуальне, чи той суд над найвищими представниками гітлерівської Німеччини і та заслужена та ганебна кара, що жде тих злочинців, відстрашить інших від агресії і bestialьського поступовання з мільйонами людей, з цілими народами. Бо так як є тепер, то ледви чи відстрашить. А як буде, то це залежатиме від того, як сильною буде Організація Об'єднаних Держав.

І ще одно. Між тими справедливими суддями, що судять нацистських злочинців, сидить представник такого тоталітарного режиму, що скривавлений кровю десятків мільйонів невинних людей. Режиму, що як агресор, в спілці з Гітлером, теж нападав на чужі землі й народи. Як на це глядіть? Крім цього німецьких злочинців повинні судити цілком слушно представники народів, що їх подоптав Гітлер, та між якими повинен бути як один з перших — заступник українського народу, але ніколи заступник кремльського режиму. А це тому, що той режим нищив і нищить український народ за те, що він не хоче бути комуністичним послухником Москви, як не хотів бути нацистським послухником Берлінові.

Папа про права і обов'язки жінки

З нагоди приготування до виборів в Італії папа Пій XII. виголосив промову до італійських католицьких жінок, яка своїм змістом відноситься до жінок цілого світу, зогляду на теперішні й політичне положення. Многі американські газети передали промову цілості в телеграфічних повідомленнях із відповідними поясненнями.

Папа виходить із заложення, що саме тепер жіноче питання стало питанням часу і тому він буде говорити на тему: „Обов'язки жінки в суспільному і політичному житті“.

Хід думок такий:

Журба про будучність людства видвинула дискусію над становищем жінки на перше місце як між приятелями так і між ворогами Христа і Церкви. Для нас важним є питання: Як серед теперішнього положення зберегти і скріпити гідність жінки? Це питання не можна відлучити від поняття, що жінка отримала свою гідність від Бога і втримує його при помочі Бога. Тому питання про жіночі права не можуть належно розв'язати такі системи, які виключають Бога і Його права в суспільних справах і допускають лише мале місце для релігії у приватному житті.

У своїй особистій гідності як жінка, як і чоловік, як діти Бога, є цілковито рівні. На цій підставі Церква звільняє жінку від упідляючого невідного становища. Обидва пола люди мають свої прикмети, які їх відрізняють від себе, однак теж і взаємно себе доповнюють. На цій підставі приходить до подружжя, яке сповняє Божі і природні плани для більшості осягів людства. Буває теж і добровільне життя в celibatі, в якому окремі обов'язки і цінності. Дівчата, які з кончеюністю остаточно подружжю, мають свої труднощі, які треба поборювати добрим ділами.

Природне призначення жінки — материнство.

Жінка має якості, темперамент і дар, виключно зв'язані з її полом, а це знов прив'язане до материнства. Кожна жінка створена на те, щоб бути матерю, і то як в значинню фізичній, так і духовній, як це прийнято в світі. Не лише фізична будова надається до цього, але ще більше її дух, а понад усе її делікатний спосіб відчування. Тому жінка, яка є справжньою жінкою, може глядіти на всі проблеми життя лише з точки родини. Саме така її вдача ставить її усе на сторожі суспільного, політичного ладу.

Положення непригоже для родини і гідності жінки.

Нема сумніву, що вже від давня політичне життя не було відповідне для справжнього добробуту в родинному житті і в житті жінок. Багато політичних рухів звертаються за підтримкою до жінок. Деякі тоталітарні системи ставлять жінкам перед очі чудові обіцянки про рівні права з чоловіками, про опіку вчасної вагітності і злогів, про прилюдні кухні і про інші громадські обслуговування, щоб звільнити жінку коштом держави від журби про деякі домашні обов'язки. Не можна заперечити, що в одній або другій суспільній системі можна доглянути деякі користи для жінок, коли їх належно приновити. Однак вирінає питання: Чи таким способом поправиться становище жінки? Рівні права привелили її покинути дім, в якому вона панувала наче цариця, а піддали її під правила для праці, означені години і лід напруження рівне з чоловіками. В такій положення жінка втратила на своїм достоїнстві і в своїх правах, до яких вона управнена на підставі своєї жіночності. В тім можна легко добачувати недостатку пошани для її гідності й після життя і змагання накинати їй економіку і військову силу тоталітарної держави, якій мусять всі безумовно піддатися.

Так само і в капіталістичній системі. Чи може жінка надіятися у ній поправки своєї долі? Значи кожному характеристичні тягарі такої системи: надто велике накопичення населення, важке положення ремісників та робітників, і занепокоєння безробіття. З усіх боків даються вже чути голоси, щоб жінці повернути її місце вдома.

Бо справді застрашуючі наслідки того, що жінка мусить іти до праці, щоб допомогти чоловікові заробити на прожиток. Члени родини працюють окремо, мало коли сходяться разом на обід, на відпочинок або на молитву. Отже що остається із родинного життя?

Особливо важке є життя дівчини в такій домі. Вона не має часу ні нагоди навчитися домашнього господарства і не добуває ніякої притягальної сили до родинного життя. У робітничій стані це більше дається відчувати, ніж в інших станах, тим більше, що родинний бюджет не вистарає на якесь поліпшення відносин. Тому дочка-робітниця шукає часто розривок поза домом, а там на неї чатують всякі небески пропаганди, які звичайно псують молодість і зогиджують родинне життя. Чи ж диво, що дочка, замість по-

Микола Чубатий.

Теорія в Сан Франциско та практика в Лондоні

II.

Іде тільки про одну невеличку річ, про згоду між великанами.

Відкидаючи в Сан Франциско висловлені засади, як засади непрактичного професора-мрійника про міжнародну справедливість, про право народів рішати про себе, себто про міжнародну моральність та демократію, всі відчували, що тут не все так забезпечене та певне. Найбільше муляло кожного питання: А яка заповідь, що ці три великани будуть в згоді? Припустім, що вони переймають опіку над безпекою цілого світа, бо вони тільки мають велику армію. Яка однак заповідь, що вони всі три будуть в згоді та не посваряться.

Можна допускати, що во-

могли на старість матери, сама не раз передчасно старіється, занепадає на здоров'я і ще потребує помочі від своєї матери?

Обов'язок жінки брати участь в політичному житті.

З огляду на такий стан в теперішній світі жінки самі мають підбати, щоб добути на зад свою гідність. Не допоможе нічого саме проповідання, коли не будуть створені відносини для поправки лиха. Тому не треба тікати від прилюдного суспільного і політичного життя, а навпаки, брати в ньому живу участь. Правда, не було часу жінці приготувитися до прилюдного життя, але треба приновитися до того, що сталося. Тому жінки не повинні відтягати від виборів, а йти до виборів і голосувати на таких кандидатів, які дають заповідь, що вони подбають про привернення здорового суспільного ладу. Це є обов'язок сумління жінки, це її власна справа.

Жінка має дбати про добро держави, яка приверне її належну гідність. Обидва пола мають брати участь в такій суспільній справі, яка для них відповідна. Жінка може бути учителькою і провідницею молодого покоління, може мати вплив на відповідне законодавство в таких цілях, а головне може подбати, щоб закон поробили відповідне приготування до поправки відносин. Тому виборчий балот є силою в руках жінки і її треба використати.

„Набирайте відваги, католицькі жінки й дівчата! Працюйте безупинно, не зражайтеся труднощами та перепонами. Під Божою опікою ви можете привернути для себе місце вдома, в родині і в суспільності“ — закликає на кінець папа Пій XII.

ни могли бути в згоді, коли б вони мали спільні інтереси, спільний погляд на світ, спільні державні устрої. Однак як дістати це, щоб демократична та свободоловна Америка все могла бути в згоді з диктаторською та тоталітарною Советською Росією?

Правда, не один говорить, що устрій держави це внутрішня справа тої держави, а друга справа загранична політика, торговельна політика то що. Саме прихильники тої погляду ставлять як приклад згідності інтересів: Америка та Советської Росії. Мовляв, Америка панує над Пасифіком, Росія над Європою та більшою частиною Азії. Ці дві держави можуть вести дуже добрий бізнес і справа поладована.

Та тут ще друге питання, чи Америка може годитися на все, що Советська Росія виробляє в Європі і бути Америкою Вашингтона, Лінколна та Вилсона? Іншими словами, чи може Америка замикати очі на всі беззаконія червоної Росії на світі та їх толерувати. Фабриканти публічної опінії, що говорять багато про „камон мен“, наділі тільки думають про забезпечення бізнесу великого капіталу, що їх добре оплачує. Вони радять Америці перестати бути Америкою і на все червоної Росії позвояти.

Виморює червона Росія українців, вони кажуть „окей“, Винищує червона Росія мільйони населення висиланням на повільну смерть в підарктичні морозисті околиці, вони по фарисейськи того не видять і кажуть не наша це справа, коби бізнес наших хлібодавців ішов. Як винищує червона Росія Українську Автокефальну Церкву, чи винищує Українську Католицьку Церкву, і чинить найважчі релігійні та національні переслідування, то вони кажуть теж не наше діло. Річ природна, що торговель людським сумлінням можуть так робити, та важко подумати, щоб Америка, чемпіон свободи на світі, могла перестати бути сама собою, себе заперечити та примикати очі на всі советські беззаконія на світі.

Може собі один чи другий добре плачений кореспондент оправдувати пляни червоної Росії в недовгій часі забратися до винищування патріотів збігівців Литви, Лотви та Естонії, що ці найкращі патріоти та самостійники власної батьківщини „нацисти“, однак на таку торговлю своїм сумлінням не може піти Америка Вашингтона, Джеферсона, Лінколна та Вилсона. Толерувати таку неморальність це зна-

чить позвояти ширитися гангрині в міжнародному світі. Вона повільно передістається також і до Америки. Ось і тут ціла заковика, чи можна мати певність, що буде згода поміж великанами, які мають взяти на себе відповідальність за майбутність на світі.

Та показується, що поміж Америкою, Великою Британією та Советською Росією немає навіть однозгідних торговельних інтересів. Ніхто хіба не сумнівається, що китайський ринок це основна справа американської заграничної торгівлі. Не без власного обрахунку Америка понесла такі великі жертви для упорядкування східної Азії та звільнення її від японського хижаків, щоб китайський великий ринок віддати на волю Божу, хто його схоже підіймати.

Нема сумніву, що стремління Советської Росії є аж надто очевидні, щоб розбудуватися в велику індустріальну державу та своїми таними товарами закидати китайський ринок. На це саме червоні забирають машинерію з Німеччини, щоб її устаткувати в себе та розвинути великий промисл при помочі свого дешевого робітника-невільника та закинути Китай своїми товарами на конкуренцію Америці.

Забгато місця згадувати вже про десятки ударів інтересів великої Британії з інтересами Советської Росії. Тут вже виходить наверх не тільки відмінна, бо демократична структура Англії, але також виразна розбіжність цілої закордонної політики Англії та Росії, зрештою вже не від нині, але від десятків літ.

Росія пре через Дарданеллі на отверте море, хоче вже африканських колоній — Лівії, Еритреї. Прямую до Червоного моря і зі сторони Суезу і через Персію. Відомий є старий напір Росії на Індію. Відомо прецинь, що перед-теперішню війною Совети вели живу комуністичну агітацію в Індії, Совети кидають демагогічні кличі незалежності та свободи для всіх колоній, яких найбільше є в руках Англії. Клич це в засаді слушний, але він облудний, коли виходить від найстрашнішого гнобителя народів, від червоної Росії. Всеж такі цей клич витворює на колоніях фермент, будить надії. Тих клопотів Англії зовсім не потреба. І де тут думати про згоду трох великанів на дальшу мету, на десятки літ, щоб забезпечити тривалий мир на світі, ще й до того несправедливий мир.

Перша практична проба згоди в Лондоні.

Теоретично дискутувати в Сан Франциско, то ще можна було. Можна навіть дальше розбудувати структуру нової організації в теорії. Друга справа, коли у вересні в Лондоні зіхалися міністри п'ятих великанів вирішувати практичні справи міжнародної політики, приготувати мирові трактати з покаяними державами в Європі. Тут зараз показалося, на якій хиткій підставі збудований чартер Об'єднаних Держав. Він збудований на політичній силі. Отже практично зударилася одна сила з другою. Зударилася сила Америки, Британії і Росії зі собою. Слабі же нині Китай та Франція відразу пішли в кут, а вкінці Советська Росія таки виразно заявила, що їх не треба навіть запрошувати на засідання. З п'ятих великанів зробилося вже тільки три.

Чому Росії так дуже залежало на відсуненню Франції та Китаю. Залежало її тому, бо показалося, що ідейно Росія наділі є зізольованою від цивілізованого світу. Як міжнародний хижак, що панує силою та терором над мільйонами росіян та неросійських народів, Советська Росія не могла знайти спільної мови з чотирма другими партнерами. Відразу стали проти себе з одного боку Америка, Британія, Франція

ОЛЕКСАНДЕР ЛУГОВИЙ

БЕЗХАТНИЙ

(Повість з імігрантського життя в Канаді, нагороджена на Літературнім Конкурсі У. Н. Союзу).

98)

(Всі права застережені)

Пересадною чемністю Безхатний ніколи не грішив. Компліментів нікому не розсилав. Сусідські куми обступали Безхатного й таракотили без кінця й краю. Не встигав він відповісти, влучну чи не влучну, інша задала другий. На відповідь, слухну чи не влучну, манірно-солодко говорили: — У вас широкий, наче в англійці, світогляд. — Чому ж? Хіба не англійці такі вже вузкодумні? — Безхатний питав стримано. — Вузкодумні люди трапляються скрізь! — Ви думаєте по англійськи! — вторувала інша кума. — Маєте „кводра“! — Без-

хатний простягнув сусідці двацять п'ять центів. — Завіщо? — не здогадувалася співрозмовниця. — В подяку за комплімент! — жартом відказував. — Ви й поводитеся, наче англієць! — хвалила третя. — Зовсім не пізнати по вас, що ви чужинець! — Натє кводра й вам! — збувся Безхатний. Знайшлося поміж гостями кількох студентів колегій і університету, гордих своєю освітою молодиків. На всіх поглядали звисока. Воно й не дивно: молодим все здається, що старші від них нічого не знають, що правдиве знання

набувається в тих школах тільки, де вчать вони. Горді батьки студентів закохано поглядали їх очима, чванькувало поглядали на сусідів, що сини-студентами не могли похвалитися. Сини упали до колі дівчат, сусідів і Стронгедівни особливо. На біду й тяжке лихо обі дівчини в їх бік не дивилися. Більше трималися товариства Дорінсайда, а він знов товаришив Безхатному. Молодики заздрю на чужинця споглядали. Не містилося в їх головах, щоб їх хтось міг нехтувати. Може й порадившись, заатакували Безхатного. Зпочатку засипали чемностями, нещиро посміхалися: — Ви так вільно, невимушено поводитеся в товаристві, містер Безхатний! — говорив чемненько один, синок заможного фермера. — Просто трудноповірити, що ви не вихованець тутешньої школи... — Тутешня школа нічим не відмінна від європейської, —

виминаючи відповіди Безхатний. — В європейських країнах шкіл менше, але під освітнім зглядом стоять вони вишом. — Ну, європейська школа! — зневажливо копипили губи інші студіози. — Також скажете! — Не маю причини її боронити! В школі я не вчився. Всеж не така вона погана, як ви собі уявляєте. Думаю, що освітній ступінь в Європі вищий по школах, чим на американському континенті. Адже здібніших студентів послають на закінчення освіти куди інде. Лікарі їдуть також в Європу для кращої практики. — Ви справді так думаєте? — Ніколи не жартую в поважних питаннях. Скільки я тутешнє життя міг розпізнати, тут у школах виховують професіоналістів, не загальноосвічених людей. А професія — це засіб на роблення гроша, не більше! В Європі в школах

стараються учневі впоїти, що завдання освіченої людини є служба своєму народові і, безперечно, життю з тої служби. Лікар, наприклад, в Європі за одну й ту саму операцію задовольняється п'ятюма долями, коли його пацієнт незможний, а візьме й дві-три сотки, як що заможний. У тутешніх професіоналістів на все така грошороблення. Знов же, в Європі лікар не старається вас порізати, лікує природними ліками і виліковує. Тут, у вас заболить, скажем, палець, а професіоналіст хоче вже різати плунок. Ось в чім різниця між Європою і Америкою! — Ви не хочете сказати, що американський професіоналіст поза своєю професією є неучком? — задиркувало питав перший студент-фермерчук. — На свій превеликий жаль мущу ствердити, що так саме кажу! — відповів Безхатний твердо. — Щоб над цим не

розводитися: — ви що студіюєте? — Ну, право... — Добре! Правник мусить бути освіченою людиною. Правники й бізнесмени керують американським континентом. Чи не так? — Нехай буде так! — озвався той похмуро. — Так от, ви кандидат на правника. Вважаєте себе освіченою людиною. Будете колись можливо послом до парламенту, а може й міністром, бодай провінціальним. Скажіть мені, будь ласка: В чому полягають завдання правника по вашому? — В чому? — повільно перепитав молодик. І надто повільно, кожне слово наче видобуваючи з глибини мозку, вимовив: — Завдання правника-оборонця полягають... в тому, щоб вигорудити свого клієнта в конфліктах з законом. (Дальше буде).

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ“.

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВ. КАСІЄРА У. Н. СОЮЗУ

ЗА МІСЯЦЬ ВЕРЕСЕНЬ 1945 РОКУ.

ПРИХІД:				ВІДІД:			
Відділ	Заплата	Відділ	Заплата	Відділ	Заплата	Відділ	Заплата
1	313.36	117	145.32	233	49.05	344	95.77
2	219.43	118	144.81	234	144.48	345	111.24
3	158.21	119	131.25	235	148.81	347	308.07
4	63.99	120	59.82	236	184.03	349	38.55
5	377.00	121	282.44	237	283.41	350	195.44
6	34.94	122	152.14	238	507.65	351	113.49
7	267.32	123	54.11	239	381.18	352	110.69
8	250.07	124	162.02	240	78.42	353	26.35
9	203.34	125	119.56	241	143.76	354	17.43
10	139.14	126	159.41	242	72.93	355	73.36
11	139.84	127	102.96	243	25.25	356	21.30
12	97.36	128	325.84	244	147.93	357	117.91
13	76.24	129	36.95	245	83.31	358	153.94
14	18.82	130	31.10	246	281.51	359	28.78
15	10.95	131	31.10	247	87.97	360	1.74
16	88.25	132	379.08	248	35.82	361	1.74
17	60.91	133	10.83	249	13.49	362	183.13
18	99.58	134	158.03	250	231.26	363	4.46
19	12.05	135	158.03	251	110.84	364	2.66
20	264.43	136	188.98	252	110.32	365	3.17
21	191.47	137	105.52	253	110.32	366	3.17
22	131.91	138	64.67	254	167.86	367	382.49
23	98.00	139	224.99	255	56.14	368	42.10
24	119.69	140	196.89	256	83.98	369	303.61
25	90.07	141	93.45	257	34.37	370	316.46
26	39.90	142	73.80	258	40.14	371	350.36
27	46.09	143	122.53	259	305.45	372	183.61
28	141.85	144	29.12	260	41.79	373	30.94
29	173.79	145	160.20	261	116.85	374	60.18
30	92.08	146	334.04	262	51.36	375	91.93
31	139.89	147	68.82	263	146.85	376	37.83
32	29.70	148	103.76	264	88.65	377	19.06
33	96.03	149	198.23	265	94.73	378	31.71
34	40.53	150	547.14	266	115.60	379	202.76
35	253.89	151	44.89	267	150.34	380	52.18
36	115.81	152	66.79	268	24.70	381	25.39
37	242.85	153	289.79	269	314.41	382	51.55
38	471.85	154	148.76	270	152.58	383	223.77
39	471.85	155	78.75	271	91.96	384	4.51
40	28.47	156	44.63	272	11.35	385	325.16
41	26.33	157	653.65	273	237.46	386	146.04
42	210.86	158	258.01	274	103.09	387	34.17
43	65.16	159	20.70	275	358.00	388	218.34
44	172.02	160	319.75	276	380.02	389	42.64
45	306.53	161	78.19	277	30.55	390	146.79
46	16.23	162	120.88	278	30.62	391	40.16
47	66.68	163	253.65	279	20.22	392	50.83
48	47.91	164	44.68	280	75.95	393	21.82
49	126.08	165	272.63	281	28.65	394	63.54
50	173.61	166	281.88	282	170.52	395	87.17
51	94.58	167	61.30	283	112.70	396	33.33
52	104.65	168	68.51	284	18.60	397	123.95
53	157.94	169	233.98	285	94.33	398	47.75
54	75.43	170	44.61	286	27.44	399	243.92
55	143.45	171	204.66	287	308.05	400	40.35
56	139.20	172	41.07	288	40.35	401	73.34
57	207.32	173	53.11	289	108.80	402	295.13
58	176.33	174	126.58	290	119.34	403	59.69
59	306.21	175	31.10	291	78.89	404	28.70
60	43.24	176	217.55	292	188.69	405	64.51
61	35.68	177	170.74	293	108.69	406	16.31
62	58.79	178	142.69	294	48.06	407	37.44
63	571.77	179	234.90	295	199.57	408	120.60
64	222.27	180	275.14	296	21.02	409	132.59
65	123.09	181	121.81	297	126.50	410	12.39
66	199.37	182	123.72	298	71.77	411	14.40
67	21.09	183	229.53	299	152.31	412	54.04
68	194.32	184	51.92	300	149.42	413	9.92
69	265.92	185	20.12	301	11.71	414	67.34
70	59.92	186	103.84	302	14.42	415	72.61
71	103.60	187	88.31	303	93.55	416	56.77
72	82.31	188	106.80	304	88.31	417	21.05
73	60.71	189	98.58	305	163.74	418	35.06
74	227.44	190	51.43	306	70.86	419	4.42
75	318.39	191	51.43	307	48.97	420	47.43
76	86.04	192	41.56	308	103.47	421	236.00
77	83.75	193	158.10	309	39.67	422	35.25
78	16.32	194	166.27	310	141.57	423	11.89
79	76.44	195	76.81	311	20.22	424	894.08
80	123.95	196	47.10	312	108.14	425	32.13
81	73.84	197	33.05	313	15.07	426	27.53
82	272.06	198	44.29	314	31.02	427	13.37
83	81.40	199	20.61	315	20.61	428	23.67
84	214.72	200	34.20	316	396.88	429	20.62
85	198.65	201	78.38	317	111.08	430	142.67
86	50.90	202	332.86	318	148.50	431	363.76
87	298.47	203	46.82	319	88.50	432	143.64
88	409.68	204	45.70	320	146.24	433	39.79
89	14.29	205	216.20	321	111.97	434	88.73
90	59.54	206	1.262	322	85.61	435	277.38
91	594.08	207	24.50	323	83.88	436	132.22
92	259.22	208	623.64	324	204.37	437	9.67
93	191.83	209	62.34	325	747.36	438	32.22
94	125.91	210	29.69	326	95.69	439	36.21
95	193.21	211	65.72	327	70.51	440	17.90
96	88.24	212	215.38	328	24.47	441	55.75
97	47.58	213	66.27	329	344.04	442	173.87
98	591.33	214	291.11	330	96.49	443	54.41
99	136.43	215	30.32	331	92.21	444	34.92
100	219.62	216	45.29	332	131.56	445	8.70
101	229.97	217	21.20	333	301.10	446	127.90
102	313.83	218	508.24	334	53.88	447	36.68
103	55.27	219	235.02	335	28.57	448	10.40
104	118.19	220	30.32	336	163.17	449	172.49
105	124.63	221	41.81	337	273.78	450	99.72
106	30.23	222	679.47	338	19.37	451	38.52
107	361.19	223	36.15	339	388.84	452	26.59
108	68.10	224	370.34	340	201.80	453	152.35
109	41.66	225	46.82	341	106.19	454	193.74
110	64.59	226	11.75	342	106.19	455	193.74
111		227	90.94	343	106.19	456	193.74
112		228	48.03	344	106.19	457	193.74
113		229	81.72	345	106.19	458	193.74
114		230	180.26	346	106.19	459	193.74
115		231	414.72	347	106.19	460	193.74
116		232	26.04	348	106.19	461	193.74
		233	81.98	349	106.19	462	193.74

та Китай, з другого боку осамітніла Советська Росія. Щоби зменшити число голосів противного блоку представників червоної Росії Молотов зажадав усунення Франції та Китаю від нарад над справою мирових трактатів в Європі. З двома, думаю, лекше дам собі раду ніж з чотирма. Але й з двома не міг собі дати раду, бо вони не хотіли йти сліпо на всі його домагання. Проти одної комбінованої сили цивілізації стала сила азійського варварства, червоної Росії. Перша проба пристосувати політику сили, прийняту в основу чартеру Об'єднаних Держав, відразу показала, що не так то легко дістати згоду трох великих держав з різними політичними, торговельними інтересами та з різними ідеологіями.

Так скоро не скраховувала система Вилсона, оперта на справедливості, хочби тільки в теоретичним заложенню. Вона скраховувала по 20 літах і то не через свою слабосильність, тільки через порушення та легковажність її ідей. Політична сила та панування трох вели-

Поворот до принципів та закулісової махінації.

Не лишалося ніщо друге Америці та Англії, як повернутися на дорогу Вилсона, себто на шлях панування світової моралі, унятої в якісь принципи. Відворот з дороги торгів поміж великанами, що репрезентують тільки фізичну силу, на шлях принципів в міжнародній політиці, запозив вранішнього і американський секретар стану Бірнс і його республіканський помічник з табору опозиції, Дол. Відворот на якийсь більше твердий ґрунт моральних засад в міжнародній політиці запозив також англійський міністер заграничних справ Бевин.

Та рішучо йдуть якісь закулісові махінації Росії приєднати на свій бік цю Францію, що її Советська Росія в Лондоні перед місяцем викинула зі сали нарад. Ідуть якісь закулісові торги, щоби відтягнути Францію від блоку Америки та Англії. Чи часом вилапу-

канів не перейшла першої огнєвої проби вже по шести місяцях.

Виплати до принципів та закулісової махінації.

в. 11 Гавриляк Софія 25.00
в. 24 Кушнір Анна 25.00
в. 74 Куч Рісиф 40.00
в. 74 Шайнак Михайло 35.00
в. 87 Грицько Тимко 35.00
в. 90 Войтило Михайло 35.00

в. 106 Дашків Іван мол.	25.00
в. 119 Шпак Катерина	25.00
в. 159 Каміська Євасвета	25.00
в. 161 Стефанюк Ізабела	25.00
в. 162 Майбук Ярмил	35.00
в. 175 Ресак Едвард	35.00
в. 176 Василь Рісиф	35.00
в. 221 Гутман Михайло	35.00
в. 227 Хома Лука	30.00
в. 235 Бобак Іван	35.00
в. 235 Копина Дмитро	35.00
в. 237 Бревус Розалія	25.00
в. 237 Пастернак Анна	25.00
в. 241 Камфонік Наталка	25.00
в. 242 Найдук Марія	25.00
в. 247 Івашко Іван	35.00
в. 285 Дронюк Степан	30.00
в. 274 Середницький Семен	35.00
в. 274 Сильчак Петро	35.00
в. 274 Федина Дмитро	35.00
в. 284 Чорний Юрій	30.00
в. 289 Дронь Петро	35.00
в. 289 Дронь Анна	25.00
в. 291 Шихоцька Софія	25.00
в. 296 Пелц Теодозія	25.00
в. 299 Самуїл Марта	25.00
в. 312 Стек Теодор	30.00
в. 319 Машишин Михайло	35.00
в. 334 Бовт Павло	50.00
в. 336 Дмитрій Павліна	25.00
в. 361 Груховський Даніло	35.00
в. 361 Філяк Геліна	30.00
в. 371 Паньків Михайло	35.00
в. 390 Піх Теодор	30.00
в. 402 Соколовська Маргарета	25.00
в. 403 Гавриляк Андрій	25.00
в. 441 Тиміш Естафій	35.00

Виплати з фонду Згоди Братств:

Доплачено до вкладок за членів Згоди Братств з їх спеціального фонду	277.04
Виплати адміністративного фонду:	
Видатки друкарні і книгарні	6,294.65
Свобода за орган	3,900.00
Нагорода за нових членів	1,595.00
Платня головного уряду	900.00
Платня помічник сил	677.57
Чини за офіси	625.00
Кошти подорожі організаторів	382.68
Свобода за праці і друку	313.71
Кошти подорожі і репрезентації	296.32
Лікарі за нових членів	205.00
Видатки канцеляр. на пошту	100.07
Оголосження	101.38
Обезпечення від грабунку	25.00
Фотографічні знімки членів	25.00
Схематичні аплікації	15.01
Направи машин	12.00
Справа місячних книг	11.40
Канцелярські прибори	6.00

Інші виплати:

Податок, вода, паливо, світло і інші виплати на реальності	3,521.62
--	----------

Інвестиції готівки:

Інвестовано в фонди	87,091.00
Позички членам	2,114.50

Праця для жінок і муштин WANTED ADS

Classified Department—Bergen 4-0237—Bklyn 9-0593

ПОТРІБНО МУЖЧИН

Мужчини, 18—40, пост. робота, оверт., 75 ц. на годину, фабрика дерев, ниробів. Jewel, 201 Front St., Brooklyn

СТОРОЖА ДОМУ

Приймі робітничі умови. ДОБРА ГОДИННА ПЛАТЯ. Праця на стації літаків. TRANS CONTINENTAL & WESTERN AIR, Inc. Hangar 6, La Guardia Field

ПОТРІБНО МУЖЧИН

КУХОННИХ ПОМІЧНИКІВ І ДІШВІШЕРІВ

Приймі роб. умов. на стації літаків. Модерне урядження, Нагода, на аванс. Голосіться денно 9—12; а суб. рано. TRANS CONTINENTAL & WESTERN AIR, Inc. Hangar 6 — La Guardia Field

Портрет-Генімен, \$125 місячно і кімната, 37-20 81 Street, Jackson Heights, Long Island, N. Y. 4-9460.

ВІРНА ІДЕОЛОГІЯ

Зібрання доходило до кінця. Конторщик рахункового відділу Серьожа Блохан довго відкашлювався, переступаючи з ноги на ногу і вкінці, почувавши, як душа його поволі витікає в п'яти, попросив слова.

— Можна. Говори, — суворо сказав голова.

Серьожа виліз на підвищення і перелякано глянув на товпу.

Зуби його стукотіли дрібно. — А-ба-гм, товариші, — сказав Серьожа, дзеленькаючи зубами. — Я про те, а-ба, про те... Я, товариші!.. попереднього бесідника гм-м... не зовсім того... навпаки... і взагалі...

Словом конторщик Серьожа Блохан хотів довести до відома зібрання, що попередній бесідник несправедливо робить докори службовикам щодо хитрості переконань і відсутності твердої ідеології. Серьожа хотів сказати, що не боги горшки ліплять та що вірну ідеологію всі мають.

Ще Серьожа хотів додати про колективне будівництво держави, та розгубився, сказав три рази підряд а-ба-ба і зійшов з підвищення.

Ну, щож! Не кожному чоловікові дана красномовність і не кожний роджений для трибуни, в пролетарській батьківщині.

Серьожа не був роджений для трибуни, а тому, отерпівши піт з чола, він тихо вийшов з зібрання дещо пригнічений своїм сміливим виступом і своїм зацікавленням до громадських справ.

Серьожа йшов по вулиці, розмахував руками, в думці громив своїх противників, ріжних партійних попіпак, що сіли на шию трудящих і живують їх потом і кровю.

— Так! — в думці кричав Серьожа. — Попередній бесідник докоряє нам, що ми хиткі. А ми, товариші, можемо жити свої покласти на вітар батьківщини... Попередній бесідник особи ображує... Бийте його, товариші! Хапайте попереднього бесідника! Тягніть його з трибуни! Коли панує влада трудящих, то трудящі також мають голос.

До мого Серьожа Блохан прийшов пізно і дома, ковтаючи холодну юшку, ділився з жінкою враженнями дня.

— Я, Луша, так їм сказав, — говорив Блохан. — Я кажу: свинство робити нам докори за хиткість. Ми, кажу, можемо жити свої віддати на вітар батьківщини, коли держава буде треба. А ви кажете — ідеології у нас нема! Ех, кажу, товариші!.. Не маєте ви класової свідомості... Йй-Богу, так і сказав...

Жінка з тривогою слухала Серьожу, докірливо хитаючи головою.

— Осьти, Луша, головою ма-

IN YOUR SPARE TIME

Why not relax from routine duties and interest yourself in

NEEDLE-POINT AND PETIT-POINT

We have in stock now a book illustrating in colors very beautiful designs with full instructions. Price \$1.00.

Send your order together with remittance to:

"SVOBODA"

P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

American Soldiers Shop in a Manila Bazaar

Two members of the Women's Army Corps help two soldiers shop for perfume at a sidewalk stand in the Philippines. They are, left to right, Corporal Warren Blodgett, Grand Rapids; Staff Sergeant Katherine Patrides, Flint; Sergeant Violet J. McClain, Detroit; and Private First Class Sylvester Krupa, Detroit, all of Michigan. Qualified civilians 18 to 34 years of age, inclusive, now can enlist in the Regular Army, choosing their arm or service and the overseas theater in which they wish to serve.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

МІСТО НЬО ЙОРК.

Двадцять п'ять літній ювілей Жіночої Громади.

Завісав у нас звичай святкувати річницю чи ювілей товариства, а також і поодиноких осіб. Можна справді назвати це гарним звичаєм, бо в цей спосіб дається знати загалови про час існування даної організації, але також і про працю та її успіхи. Так ось 7. жовтня 1945 р. обходила Жіноча Громада, від 1. Союзу Українок Америки, свій 25-літній ювілей гарним представленням "Невольник", яке було відіграно під орудою п. Іванова в парохіальній галі при 6 вулиці. Само представлення випало дуже гарно і хоч це є знав всім давно драма, то проте сая була майже заповнена. Крім вистави яка у неодиного глядача викликала слюзи в очах, присутні мали нагоду почути короткий звіт з діяльності Жіночої Громади за 25 літ її існування. Двадцять п'ять літ — короткі це слова, але дуже довга і тяжка дорога, якою ішли члениці того, товариства, виконуючи свої завдання. Цей короткий звіт з діяльності Жіночої Громади задала панна Стефанія Абрамовська довголітня членка і урядничка тогочасного товариства.

Крім того панна Абрамовська відчитала телеграму, яку то "Жіноча Громада" вислала до през. Трумана в справі українських воєнних біженців в західній Європі. На кінець промовила до присутніх голова жіночого комітету допомогової акції п-ні Іванна Бенцал.

Панна Бенцал представила докладно працю жіночого комітету, як рівнож і тяжке положення наших людей, які опинились поза рідними землями. Після промови відбулась збірка на Український Допомоговий Комітет, яка принесла 76 доларів. Треба побажати, щоб члениці Жіночої Громади і надалі так гарно працювали на народній ниві і діждались ще кращого п'ядесять-літнього ювілею.

Сусідка.

НЬОКЕСЛ, ПА.

Для Українського Допомогового Комітету.

Невеличка тутешня українська громада, яка гуртується при укр. православній церкві Св. Тройці, складається всього з кількадесяти родин, і то вже врахувавши Копел, Вемпум і Елвуд Сіті, Па. Та люди свідомі й національного духа. Гарна, невеличка мурована церквочка, в гарній локації, на передмісті, сплечена. Переважно громадяни, як старші так і молодші, це члени У. Н. Союзу. Церква і відділ Союзу під кермою молодих тут роджених урядників. Праця іде гарно й гармонійно, сварок нема. Теж і завдяки нашому парохови, о. С. Мусійчук, який є душою громади і не дає їй заспати. Приїжджає з Йонг-тави правильно на відправи і на науку вечірньої школи та гарного хоріку, що співає в церкві і на всіх національних торжествах. Хори переважно з дівчат, а тепер, коли вже при-

ГОРИ ГОВОРЯТЬ

Роман у 2-ох частих знаменитого повіствяра Уласа Самчука. Сторін 194. — Ціна \$1.00. Замовлення разом з належністю слати до: "Svoboda" P. O. BOX 346 JERSEY CITY 3, N. J. 3 Канади замовлення, треба платити американською валютою.

М. Зошенко.

Christmas Special \$2.30

Zakhar Berkut

By IVAN FRANKO Translated by T. BORESKY Historical novel of Ukraine Your last chance at this special price.

Order today from: THEOBOSIA BORESKY, 390 Ferry St., New Haven, Conn.

ізджають з війська хлопці, починає співати на мішані хори. Дякуючи п. Онуфрій Вересюк, що, разом з молодістю п. Юлією Войтович-Ліско, кермують хором.

Сформовано тут комітет, що займався збіркою фонду для Укр. Доп. Комітету. Досі зібрано і переслано до комітету в Філадельфію суму: \$40.25. Зложили оші: по \$5: Л. Століца, О. Вересюк, М. Дачко, К. Ліско, І. Маланяк; по \$1: С. Булій, М. Ворик, І. Дидько, Ю. Войтович, І. Крук, І. Куць, І. Лопушанський, М. Путро,

(мол.); комітет \$2.75; Д. Булій \$2; і о. С. Мусійчук \$2.50. Збірки продовжуються.

Громадяни.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Нортумберленд. — В дописі п. А. Маланчука, поміщенім в ч. 204 "Свободи", зайшла помилка. Має бути: "На першім місці між відділами є 357 відділ, на другому відділі 1 і 7, на третім відділі 242 і 2, а на четвертім від. 365 і 265".

КОШИКОВІ

КАЛЕНДАРІ

НА 1946 РІК

У гарних кольорах.

ХРИСТОС НА ГОРІ ОЛИВНІЙ МАТІР БОЖА РІЗДВО ХРИСТОВЕ ЗИМОВИЙ ВИД ОСІНЬ НА ФАРМІ

Календаріом друковане українською мовою. Свята означені чистим червоним друком.

Ціна 50 ц. один.

Належність треба послати разом з замовленням:

"SVOBODA"

P. O. BOX 346

JERSEY CITY 3, N. J.

СВЯТО-МИКОЛАЇВСЬКІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

Петро Мерчук: У НІЧ СВЯТОГО МИКОЛАЯ. Сценічна картина в 1 дії, 11 осіб; двоє старших і 9 дітей. 20 ц.
Юра Шкурмеляк: ТРИ КНЯЗІ В ВИФЛЕЄМІ, Вертеп для хати і сцени. З додатком дитячого Вертепу "Божі Пастушки". 17 осіб. Ціна 20 ц.
Роман Леонтович: СВЯТО-МИКОЛАЇВСЬКА НІЧ. Сценічна картина в двох відсловах, 10 осіб. Ціна 15 ц.
ТРИ СВЯТО-МИКОЛАЇВСЬКІ ВИСТАВИ: 1) Богдан Заклинський: Св. Миколай межі школярами, в одній дії, 11 осіб і школярі та школярки. 2) Роман Леонтович: Свято-Миколаївська ніч, в двох діях, 10 осіб. 3) Петро Мерчук: Поміч Св. Миколая, в двох діях, 6 осіб. Ціна 35 ц.

ДИТЯЧІ СЦЕНІЧНІ КАРТИНИ НА СВ. МИКОЛАЯ

Ф. Коковський: В НІЧ ПІД СВ. МИКОЛАЯ, в 1 дії, 6 осіб 10 ц.
А. Лотоцький: В НІЧ СВ. МИКОЛАЯ, 3 картини, 18 осіб 25 ц.
М. Шугаєвський: РІЗДВІАНА КАЗКА, дві картини, з партитурою. 20 ц.
І. Габрусевич: УКРАЇНСЬКИЙ ВЕРТЕП, з партитурою, 6 осіб і пастушки 15 ц.
Я. Вільшенко: З КОЛЯДОЮ. Вертеп для школярів, 10 осіб і гурт 15 ц.
І. Блакквичев: ВЕРТЕП, різдвяна картина, 13 осіб 20 ц.
А. Полянський: ВЕРТЕП СВ. МИКОЛАЯ, одна дії, 9 осіб 10 ц.
М. Курцес: СВЯТА ГОСТИННА, дві відслова, 13 осіб 20 ц.
Окрема партитура 40 ц.
Р. Заводнич: НА ДВОРІ ЦАРЯ ГОРОХА. Драматизована казка-права в двох відсловах з прологом і епілогом, 6 осіб і гурт 20 ц.

Замовлення з належністю слати до:

"SVOBODA"

P. O. Box 346 Jersey City, N. J.

ДЛЯ ПІЗНАННЯ УКРАЇНИ

ВЧАС ВЕЛИКИХ СУСПІЛЬНИХ ПЕРЕВОРОТІВ нема кращої книжки, як історія самостійної української козацької республіки відомого ЮРІЯ ВЕРНАДСЬКОГО, професора історії в Єйльському університеті, під нагодою:

BOHDAN

HETMAN OF UKRAINE 150 СТОРІН. ПОРТРЕТИ І ІЛЮСТРАЦІЇ. ЦІНА \$2.50

ДЛЯ ЗАМОВЛЕННЯ ШЛІТЬ ЦЕЙ КУПОН:

"SVOBODA," P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

Посилаю осьтут _____ доларів моні-ордером (чеком) і прошу вислати мені _____ примірників книжки: BOHDAN, Hetman of Ukraine.

Ім'я _____

Адреса _____

Місто _____

Стр. _____

ТАРЗАН, ч. 1268. Важна ланка в ланцюгу.

Саме тоді, коли ворожий вояк дійшов до нього, Тарзан звільнився з посторонків.

Він кинув напасника в bagno, куди слон уже загнав був інших його товаришів.

Декого з них пожерли крокодили, а дехто запався в болото.

Але д-р Брекевс щез, а Тарзан знав, що як довго цей пройдисвіт буде жити, так довго він буде в небезпеці.

ЗБОРНІ ВІДДІЛІ У. Н. СОЮЗУ

НЬО ЙОРК, Н. Й. — Уряд Укр. Нац. Зал. Тов. Дністер, від. 361, селища надзвичайні збори в суботу, 27. жовтня, в год. 8 вечір, в парковій галі, 28 іст 7. вул. Прохажено всіх членів з великою просьбою не пропустити цих дуже важних зборів, бо будуть рішати дуже важні справи. Просимо не забути про наші наступні місячні збори, що відбудуться 17. листопаду під тою самою адресою. Звертаємо увагу тим членам, котрі змінили свою адресу, щоб сейчас повідомили секретарів Тов. Вол. Павлів, рек. секр., 433 Norrkington Ave., Brooklyn, N. Y., і Петра Кучму, 95 East 7th St., N. Y. C. — За уряд: П. Малетич, прес-: В. Павлів, рек. секр.; П. Кучма, фін. секр.; І. Галічич, касієр.

БИЗНЕСОВІ НАГОДИ

КРАВЕЦЬКИЙ ШТОР

до спродання з причини слабости. Буде спроданий по уміркованій ціні. По ближчій інформації голосіться на таку адресу: 28-53 — 36 STREET, ASTORIA, L. I., N. Y.

ІВАН КОВАЛЬЧУК

FUNERAL DIRECTOR

& EMBALMER

ЗАНІМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В СТЕЯТІ

NEW JERSEY

ЦІНИ ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ

ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАЙКРАЩА

У випадку смутку в родині клієнта як в день так і вночі:

JOHN KOWALCHUK

79 Sussex Street

JERSEY CITY 2, N. J.

Tel. BErgen 4-5131

МИРОН ЛИТВИН

І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуґа шпра і чесна

801 SPRINGFIELD AVENUE,

corner Harrison Place

IRVINGTON, N. J.

Phone: ESten 3-9090

НЕ ВИДАВАЙТЕ ЗБАГАТО

Завжди ШАДІТЬ дещо з вашого забезпечення.

Ми уладжуємо прекрасні ЦІЛИЙ ПОХОРОН за \$150.00

У випадку смутку в родині клієнта:

KAIN MORTUARIES, INC.

S. KANAI KAIN, Pres.

433 STATE STREET

PERTH AMBOY, N. J.

Phone PE 4-4646

— or —

E. H. VREELAND, Mgr.

86 ELIZABETH AVENUE,

NEWARK, N. J.

Phone Bigelow 3-6762

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКІЙ ПОГРЕБНИК

заряджує погребніки по ціні так низькій як \$150

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 E. 5th St., NEW YORK CITY.

Rigified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКІЙ ПОГРЕБНИК

Занімаєсь похоронами

8 BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL

707 Prospect Avenue,

(cor. E. 185 St.)

BRONX, N. Y.

Tel.: MEtrose 8-5977